

Statens vegvesen

Helge Elvøy

Behandlende enhet:
Region vest

Saksbehandler/telefon:
Unn Jenny Utne Kvam /
55516243

Vår referanse:
15/240959-9

Deres referanse:

Vår dato:
21.09.2016

Endring av vilkår i forhåndstilsagn – utbedring av avkjørsel – gnr. 41 bnr. 1 – Lindås kommune

Vi viser til e-post mottatt 12.05.2016, og tidligere korrespondanse i saken. Vi beklager lang saksbehandlingstid.

Krav til frisikt

Med bakgrunn i nye saksopplysninger, jamfør vårt brev datert 02.05.2016, søker du om å endre krav til frisikt i avkjørselen.

I gjeldende forhåndstilsagn er krav til frisikt:

Frisikt 1,1 meter over bakken 4 meter inn i avkjørselen skal være minimum 100 meter til begge sider av kjørebane. Sikten frem- og bakover på vegen skal være minimum 100 meter. Eventuelle planter o.l. i siktsonene skal ikke være høyere enn 0,5 meter. For denne avkjørselen må sikten særlig ordnes i retning vest, der postkassestativ og bergnabb må fjernes. I retning øst kan det være behov for å fjerne noe vegetasjon/senke terreng.

I vårt brev datert 02.05.2016 åpner vi for å redusere krav til frisikt fra 4 x 100 meter til 4 x 80 meter. Bakgrunnen for dette er en trafikkfaglig vurdering av hva som er det reelle fartsnivået på stedet.

Krav til drenering og overvannshåndtering

Du har også søkt om at punkt 8 i forhåndstilsagnet, som omhandler drenering og overvannshåndtering, fjernes. Som begrunnelse for dette, skriver du:

Dette på grunnlag av at det aldri har vært noe form for vannoppsamling ved utkjørselen, der er gode markerte grøfter på begge sider samt at det umiddelbart på østsiden er stikkrenne under fylkesvegen, noe som også er inntegnet på kartet vedlagt forhåndstilsagnet.

Punkt 8 i gjeldende forhåndstilsagn lyder:

Av hensyn til vedlikehold og trafiksikkerhet må det ikke samle seg vann i avkjørselen eller renne vann ut i fylkesvegen.

Under avkjørselen må det legges dreneringsrør, minimum 300 mm i diameter, med eventuelt nødvendige kummer.

Statens vegvesen har vært på ny befaring på stedet 15.09.2016 for å vurdere behovet for dreneringsrør under avkjørselen. Vi har vurdert at det er god nok drenering under fylkesvegen, og derfor ikke behov for rør under avkjørselen. Vi kan derfor akseptere at andre setning i punkt 8 utgår.

Første setning i punktet omhandler oppsamling av vann i avkjørselen og eventuell avrenning av vann fra avkjørselen ut i fylkesvegen. Dette hensynet må sikres, noe som også framgår av krav til helling (punkt 7). Statens vegvesen vil ikke fjerne første setning i punkt 8.

Vedtak

Med hjemmel i vegloven §§ 40–43, har vi fattet følgende vedtak:

Punkt 5 i forhåndstilsagn datert 08.01.2016 (vår ref. 15/240959–2) endres til:

Frisikt 1,1 meter over bakken 4 meter inn i avkjørselen skal være minimum 80 meter til begge sider av kjørebane. Sikten frem- og bakover på vegen skal være minimum 80 meter. Eventuelle planter o.l. i siktsonene skal ikke være høyere enn 0,5 meter. For denne avkjørselen må sikten særlig ordnes i retning vest, der postkassestativ og bergnabb må fjernes. I retning øst kan det være behov for å fjerne noe vegetasjon/senke terreng.

Punkt 8 i forhåndstilsagn datert 08.01.2016 (vår ref. 15/240959–2) endres til:

Av hensyn til vedlikehold og trafiksikkerhet må det ikke samle seg vann i avkjørselen eller renne vann ut i fylkesvegen.

Klageadgang

Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages, jfr forvaltningslovens §§ 28–36.

Klagefristen er tre – 3 – uker fra vedtaket er mottatt. Klageinstans er Hordaland fylkeskommune. En eventuell klage sendes til Statens vegvesen som oversender saken til klageinstansen.

Plan og forvaltning Bergen

Med hilsen

Kari Elster Moen
faggrupeleder

Unn Jenny Utne Kvam

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Vedlegg: 1

Kopi

Lindås kommune, Kvernhusmyrane 20, 5914 ISDALSTØ

(1) Avsender (forvaltningsorganets stempel)	Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak (Forvaltningsloven § 27 tredje ledd)																		
	(2) Dato																		
(3) Mottaker (navn og adresse)	(4) Klageinstans																		
Denne meldingen gir viktige opplysninger hvis De ønsker å klage over vedtak De har fått underretning om. <table border="0"> <tr> <td>Klagerett</td> <td>De har rett til å klage over vedtaket.</td> </tr> <tr> <td>Hvem kan De klage til?</td> <td>Klagen sender De til oss, dvs. det organet som er ført opp i rubrikk (1). Hvis vi ikke tar klagen til følge, sender vi den til klageinstansen, jf. rubrikk (4).</td> </tr> <tr> <td>Klagefrist</td> <td>Klagefristen er tre - 3 - uker fra den dag De mottar dette brevet. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt før fristen går ut. Dersom De klager så sent at det kan være uklart for oss om De har klaget i rett tid, bør De oppgi datoen for når De mottok dette brevet. Dersom De klager for sent, kan vi se bort fra klagen. De kan søke om å få forlenget fristen, og da må De oppgi årsaken til at De ønsker det.</td> </tr> <tr> <td>Rett til å kreve begrunnelse</td> <td>Dersom De mener vi ikke har begrunnet vedtaket vårt, kan De kreve en slik begrunnelse før fristen går ut. Ny klagefrist blir da regnet fra den dagen De mottar begrunnelsen.</td> </tr> <tr> <td>Innholdet i klagen</td> <td> De må presisere – hvilket vedtak De klager over – årsaken til at De klager – den eller de endringer som De ønsker – eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurderingen av klagen Klagen må undertegnes. </td> </tr> <tr> <td>Utsetting av gjennomføringen av vedtaket</td> <td>Selv om De har klagerett, kan vedtaket vanligvis gjennomføres straks. De kan imidlertid søke om å få utsatt gjennomføringen av vedtaket til klagefristen er ute eller til klagen er avgjort.</td> </tr> <tr> <td>Rett til å se saksdokumentene og til å kreve veiledning</td> <td>Med visse begrensninger har De rett til å se dokumentene i saken. Reglene om dette finnes i forvaltningsloven § 18 og § 19. De må i tilfelle ta kontakt med oss, jf. rubrikk (1). De vil da få nærmere veiledning om adgangen til å klage, om framgangsmåten og om reglene for saksbehandlingen.</td> </tr> <tr> <td>Kostnader ved klagesaken</td> <td>De kan søke om å få dekket utgifter til nødvendig advokathjelp etter reglene om fritt rettsråd. Vanligvis gjelder visse inntekts- og formuesgrenser. Fylkesmannen eller Deres advokat kan gi nærmere opplysninger om dette. Hvis vedtaket er blitt endret til Deres fordel, kan De etter forvaltningsloven ha krav på å få dekket vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket. Klageinstansen (jf. rubrikk (4)) vil orientere Dem om retten til å kreve slik dekning.</td> </tr> <tr> <td>Klage til Sivilombudsmannen</td> <td>Hvis De mener at De har vært utsatt for urett fra den offentlige forvaltnings side, kan De klage til Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Sivilombudsman- nen). Sivilombudsmannen kan ikke selv endre vedtaket, men kan gi sin vurdering av hvordan den offentlige forvaltning har behandlet saken, og om det er gjort eventuelle feil eller forsømmelser. Dette gjelder likevel ikke i saker som er avgjort av Kongen i statsråd. Dersom De nå får Deres klage avgjort i statsråd fordi Kongen er klageinstans, kan De derfor ikke senere bringe saken inn for Sivilombudsmannen.</td> </tr> </table>		Klagerett	De har rett til å klage over vedtaket.	Hvem kan De klage til?	Klagen sender De til oss, dvs. det organet som er ført opp i rubrikk (1). Hvis vi ikke tar klagen til følge, sender vi den til klageinstansen, jf. rubrikk (4).	Klagefrist	Klagefristen er tre - 3 - uker fra den dag De mottar dette brevet. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt før fristen går ut. Dersom De klager så sent at det kan være uklart for oss om De har klaget i rett tid, bør De oppgi datoen for når De mottok dette brevet. Dersom De klager for sent, kan vi se bort fra klagen. De kan søke om å få forlenget fristen, og da må De oppgi årsaken til at De ønsker det.	Rett til å kreve begrunnelse	Dersom De mener vi ikke har begrunnet vedtaket vårt, kan De kreve en slik begrunnelse før fristen går ut. Ny klagefrist blir da regnet fra den dagen De mottar begrunnelsen.	Innholdet i klagen	De må presisere – hvilket vedtak De klager over – årsaken til at De klager – den eller de endringer som De ønsker – eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurderingen av klagen Klagen må undertegnes.	Utsetting av gjennomføringen av vedtaket	Selv om De har klagerett, kan vedtaket vanligvis gjennomføres straks. De kan imidlertid søke om å få utsatt gjennomføringen av vedtaket til klagefristen er ute eller til klagen er avgjort.	Rett til å se saksdokumentene og til å kreve veiledning	Med visse begrensninger har De rett til å se dokumentene i saken. Reglene om dette finnes i forvaltningsloven § 18 og § 19. De må i tilfelle ta kontakt med oss, jf. rubrikk (1). De vil da få nærmere veiledning om adgangen til å klage, om framgangsmåten og om reglene for saksbehandlingen.	Kostnader ved klagesaken	De kan søke om å få dekket utgifter til nødvendig advokathjelp etter reglene om fritt rettsråd. Vanligvis gjelder visse inntekts- og formuesgrenser. Fylkesmannen eller Deres advokat kan gi nærmere opplysninger om dette. Hvis vedtaket er blitt endret til Deres fordel, kan De etter forvaltningsloven ha krav på å få dekket vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket. Klageinstansen (jf. rubrikk (4)) vil orientere Dem om retten til å kreve slik dekning.	Klage til Sivilombudsmannen	Hvis De mener at De har vært utsatt for urett fra den offentlige forvaltnings side, kan De klage til Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Sivilombudsman- nen). Sivilombudsmannen kan ikke selv endre vedtaket, men kan gi sin vurdering av hvordan den offentlige forvaltning har behandlet saken, og om det er gjort eventuelle feil eller forsømmelser. Dette gjelder likevel ikke i saker som er avgjort av Kongen i statsråd. Dersom De nå får Deres klage avgjort i statsråd fordi Kongen er klageinstans, kan De derfor ikke senere bringe saken inn for Sivilombudsmannen.
Klagerett	De har rett til å klage over vedtaket.																		
Hvem kan De klage til?	Klagen sender De til oss, dvs. det organet som er ført opp i rubrikk (1). Hvis vi ikke tar klagen til følge, sender vi den til klageinstansen, jf. rubrikk (4).																		
Klagefrist	Klagefristen er tre - 3 - uker fra den dag De mottar dette brevet. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt før fristen går ut. Dersom De klager så sent at det kan være uklart for oss om De har klaget i rett tid, bør De oppgi datoen for når De mottok dette brevet. Dersom De klager for sent, kan vi se bort fra klagen. De kan søke om å få forlenget fristen, og da må De oppgi årsaken til at De ønsker det.																		
Rett til å kreve begrunnelse	Dersom De mener vi ikke har begrunnet vedtaket vårt, kan De kreve en slik begrunnelse før fristen går ut. Ny klagefrist blir da regnet fra den dagen De mottar begrunnelsen.																		
Innholdet i klagen	De må presisere – hvilket vedtak De klager over – årsaken til at De klager – den eller de endringer som De ønsker – eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurderingen av klagen Klagen må undertegnes.																		
Utsetting av gjennomføringen av vedtaket	Selv om De har klagerett, kan vedtaket vanligvis gjennomføres straks. De kan imidlertid søke om å få utsatt gjennomføringen av vedtaket til klagefristen er ute eller til klagen er avgjort.																		
Rett til å se saksdokumentene og til å kreve veiledning	Med visse begrensninger har De rett til å se dokumentene i saken. Reglene om dette finnes i forvaltningsloven § 18 og § 19. De må i tilfelle ta kontakt med oss, jf. rubrikk (1). De vil da få nærmere veiledning om adgangen til å klage, om framgangsmåten og om reglene for saksbehandlingen.																		
Kostnader ved klagesaken	De kan søke om å få dekket utgifter til nødvendig advokathjelp etter reglene om fritt rettsråd. Vanligvis gjelder visse inntekts- og formuesgrenser. Fylkesmannen eller Deres advokat kan gi nærmere opplysninger om dette. Hvis vedtaket er blitt endret til Deres fordel, kan De etter forvaltningsloven ha krav på å få dekket vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket. Klageinstansen (jf. rubrikk (4)) vil orientere Dem om retten til å kreve slik dekning.																		
Klage til Sivilombudsmannen	Hvis De mener at De har vært utsatt for urett fra den offentlige forvaltnings side, kan De klage til Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Sivilombudsman- nen). Sivilombudsmannen kan ikke selv endre vedtaket, men kan gi sin vurdering av hvordan den offentlige forvaltning har behandlet saken, og om det er gjort eventuelle feil eller forsømmelser. Dette gjelder likevel ikke i saker som er avgjort av Kongen i statsråd. Dersom De nå får Deres klage avgjort i statsråd fordi Kongen er klageinstans, kan De derfor ikke senere bringe saken inn for Sivilombudsmannen.																		
Særlige opplysninger																			